

Fylkesmannen i Vestfold

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Cathrine Flogeland
33 37 24 02

Deres referanse:

Vår referanse:
2009/4718
Arkivnr: 721.12

Vår dato:
13.10.2009

Høringsuttalelse om endringer i kommunehelsetjenesteloven – et verdig tjenestetilbud, og forslag til en ny forskrift om en verdig eldreomsorg - Verdighetsgarantien.

Fylkesmannen i Vestfold og Helsetilsynet i Vestfold viser til brev datert 29.06.2009 fra Helse- og omsorgsdepartementet, vedlagt høringsnotat om endringer i kommunehelsetjenesteloven og forslag til ny forskrift om en verdig eldreomsorg.

Fylkesmannen i Vestfold og Helsetilsynet i Vestfold avgir en felles uttalelse, og uttalelsen oversendes Helse- og omsorgsdepartementet både per post og e-post.

Endringer i kommunehelsetjenesteloven

Forslag om lovendring har som hensikt ”å presisere innholdet i begrepet nødvendig helsehjelp ved å fremheve begrepet verdighet som et grunnleggende element i helsetjenesten.”

Det er Fylkesmannen i Vestfold og Helsetilsynet i Vestfolds oppfatning at begrepet verdighet er upresist og beskriver en subjektiv opplevelse i en bestemt situasjon. Pasientens opplevelse av verdighet vil være avhengig av kulturelle og sosiale variabler som vanskelig kan allmenngjøres. Verdighetsbegrepet, på samme måte som begrepet nødvendig helsehjelp, vil være gjenstand for en individuell vurdering, med utgangspunkt i den enkelte pasients behov, og vil avhenge av kommunenes skjønnsmessige vurdering.

I høringens kap.3, side 10 om gjeldende rett, fremgår det at ”Fastsettingen av standarden må overlates til praksis, og sees på bakgrunn av den økonomiske situasjonen i helsesektoren generelt, og i den enkelte kommune spesielt,...”. Videre fremgår det av kap.4.1 side 12, at både Fusadommen (Rt 1990 side 874) og forarbeidene til loven, tydelig bekrefter tilsynsmyndighetens praksis på at kommunene ikke kan unnlate å sikre innbyggerne nødvendig helsehjelp med begrunnelse i egen ressursituasjon. Det synes uklart hva Helse- og omsorgsdepartementet her legger til grunn, og vi vil bemerke at dette kan feilaktig oppfattes som et signal til kommunene om at økonomi alene kan være bestemmende på standarden.

Forslag til ny forskrift om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien)

Forskriften foreslås hjemlet i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven som en nærmere spesifisering av kommunens plikter innen eldreomsorgen. Lov- og forskriftsendringene beskrives som nødvendige for å gjennomføre forpliktelsen i avtalen om konkretisering av Omsorgsplan 2015.

Fylkesmannen i Vestfold og Helsetilsynet i Vestfold vil kommentere at Omsorgsplan 2015 ikke retter seg spesielt mot eldre, og at både den eksisterende kvalitetsforskriften og internkontrollforskriften gjelder for pleie- og omsorgstjenestene som helhet. Den såkalte eldreomsorgen er ingen tjeneste som sådan, ettersom høy alder i seg selv alene ikke er et kriterium for å få helsehjelp eller sosiale tjenester. Det fremgår heller ikke klart av forskriften hvilken aldersgruppe som her ansees å være i gruppen eldre. Det er etter vår vurdering uhensiktsmessig å tillegge en gruppe i befolkningen en større rett til verdighet i omsorgen, enn andre med behov for pleie- og omsorgstjenester.

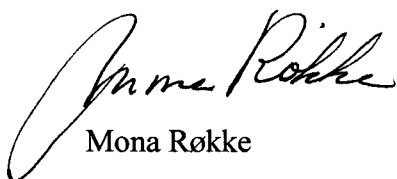
I høringsnotatet fremkommer det at vekst i kommunenes frie inntekter vil kompensere for merkostnadene som følger av forslagene i lov og forskrift. For Vestfold- kommunenes vedkommende gir dagens inntektssystem i liten grad kompensasjon for utfordringene som framkommer i levekårsundersøkelsen og i kommunenes situasjon forøvrig.

Konklusjon

Det er vår vurdering at forslagene som foreligger til endring i lov og forskrift ikke vil ha praktisk betydning for kvaliteten på pleie- og omsorgstjenestene. Det er Fylkesmannen i Vestfold og Helsetilsynet i Vestfolds oppfatning at eksisterende lov og forskrift i tilstrekkelig grad regulerer rett til forsvarlige tjenester, herunder rett til ivaretagelse av verdighet i omsorgen. Dersom verdighet skal presiseres som et element i nødvendig helsehjelp, bør denne retten knyttes til kvalitetsforskriften og være aldersuavhengig.

Vi vil videre bemerke at tilskuddet til kommunene for ressurskrevende tjenester jf IS-4/2009, ikke omfatter personer over 67 år. Det er vår erfaring at mange personer med store hjelpebehov finnes i denne aldersgruppen, ikke minst innen demensomsorgen, der personellressursene ofte er avgjørende for kvaliteten på tjenesten generelt, og for å kunne iverksette tillitskapende tiltak for å forebygge bruk av tvang etter pasientrettighetsloven kap 4A.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Mona Røkke

Svein Lie
avdelingsdirektør/fylkeslege